

Mi-ar fi greu sa spun cu precizie cam care ar trebui sa fie traseul personal al unei femei din ziua de azi. Insa o ravna si un zel nefiresti in urmarirea unor cauze inimaginabil de indepartate imi dau o senzatie de disconfort teribil. Si nu neapart pentru ca nu am o fire foarte activa sau o ambitie iesita din comun. Ceva pur si simplu nu se leaga si imi indica o zbatere bezmetica. S-ar putea sa fie doar o chestiune de gust personal, cum sunt toate azi, dar s-ar putea sa nu fie doar atat. Nu ma gandesc neaparat la acele femei mai mult sau mai putin simple in reflexele lor comunitare, ci la amazonele emancipate de patriarhat, prejudecati, moralitate si orice ar mai putea aduce vag a traditie.

Pentru a intelege mai bine unde bat si a evita scandalul inutil, ma voi folosi de o ilustrare livresca: doamna Jellyby si grupul de activiste umanitariste din romanul lui Charles Dickens "Casa umbrelor". Fervoarea religioasa pentru cele mai fanteziste cauze, cum ar fi soarta unei comunitati de pe malul unui rau din Niger, reprezinta trasatura principala a acestor femei. Niciuna nu face rabat de la efort si energie pentru a indeplini misiuni indoielnice, oricum le-ai privi. De pilda, eroina lui Dickens nu a fost in Africa, nu are in intentie sa o faca si nici nu stie prea bine cine sunt oamenii de acolo. Dar asta nu o impiedica sa-si sacrifice familia, resursele si viata personala. Daca scrijem un pic fardul doamnei Jellyby vom descoperi sub alura umanitarista profilul mult mai bine cunoscut al puritanului prin excelenta. Eliberata de superstiile crestinismului protestant, dar inarmata cu certitudinile optimiste ale inceputului de sec XIX, nimic n-o poate opri pe credincioasa secularizata de la reformarea intregii lumi. Sinele, familia,

satul sau orasul reprezinta obiective mult prea facile pentru dorintele ei. Tinta e lumea intreaga si daca nici asta nu e suficient, atunci atentia i se indreapta spre realitati metafizice: femeia. Asa ca nu e de mirare ca doamna Jellyby, in urma esecului experimentului din Niger, se transforma intr-o feminista desavarsita.

Daca pierdem un pic din vedere personajul lui Dickens, vedem incarnarile sale in razboiul pentru "a face lumea sigura pentru democratie", in miscarea de prohibitie, in miscarea feminista, in ecologism, samd. Ideea de baza in toate aceste curente o reprezinta modificarea comportamentului celorlalti prin intermediul interventiei statului. Totul desfasurat in spiritul celebrului adagiu "un om modern va incerca intotdeauna sa-i reformeze pe ceilalti, in timp ce un traditionalist va incerca sa se reformeze pe sine".

La noi in tara am fost ocoliti in genere de umanitarism la genul feminin. Insa astazi nu iti poate scapa din vedere prezenta foarte relevanta a "sexului slab" (sac!) in miscarile de reformare a poporului. Fiind de la bun inceput orientate spre egalitarism si discriminare pozitiva nu se putea ca tocmai ong-urile societatii civile sa dea un exemplu prost. Deci prezenta urmaselor Evei (metaforic vorbind, bineinteles) se impunea. Insa ceea ce nelinisteste este incrancenarea cu care doamnele respective jura pe documentele oficinelor europene. Biblia a fost inlocuita cu hartogaraie si statistici bruxelleze sau World Bank, iar cei care nu se pliaza sufera blestemul acelui dumnezeu teribil al modernitatii: Progresul dublat de Stiinta. O mostra de filozofie: "Tot un sondaj al Bancii Mondiale, WVS, masoara de ani de zile legatura dintre atitudinea fata de educatie si cea religioasa. Tarile in care majoritatile cred ca e important ca un copil sa invete frica de Dumnezeu sunt cele sarace si nedezvoltate. Cele in care oamenii cred ca nu asta e important, indiferent ca ei insisi cred sau nu in Dumnezeu, sunt cele civilizate si prospere. De la civilizatia taraneasca la cea tehnologica avem un pas urias de facut." (AMP – Pactul cu educatia religioasa). E inutil sa insistam asupra sofismului.

Povestea umanitarismului stiintific e veche si a fost rezumata remarcabil de un profesor american uitat pe nedrept, care a distins exemplar intre varianta romantica si cea a tehnologiei a modernitatii, in fond doua fete ale aceluiasi demon: "if the Rousseauist set up an ideal of universal brotherhood that led actually to universal conscription, the utilitarian for his part has put prime emphasis on material organization and efficiency and so, an enormous mass of interlocking machinery which has, in theory, to serve humanity and promote the greatest number, but has in practice been pressed into the service of the will to power of individuals and social groups and nationalities." (Irving Babbitt – Democracy and Leadership){comments on}